

УДК 636.4.082

Карунна Т. І., аспірант*

Полтавська державна аграрна академія

**ІНДЕКСИ ТІЛОБУДОВИ РЕМОНТНИХ СВИНОК РІЗНИХ
ГЕНОТИПІВ**

Подано порівняльну характеристику індексів будови тіла ремонтних свинок різних генотипів. На основі проведених досліджень встановлено, що поєднання свиней великої білої породи українського та французького походження забезпечує кращі показники індексів тілобудови, що дає змогу рекомендувати їх для використання в племінних господарствах з метою поліпшення бажаних ознак продуктивності.

Ключові слова: ремонтні свинки, генотипи, індекси тіло будови.

Закономірності індивідуального росту та розвитку тварини є ключовим моментом племінної роботи, спрямованої на поліпшення будь-якої породи чи стада свиней. Проведення повної комплексної оцінки ремонтного молодняку неможливе без аналізу будови тіла тварини.

Лінійні проміри дають об'єктивну інформацію про екстер'єр піддослідних тварин, проте не можуть дати повної уяви про їх тілобудову, тому для більш чіткої характеристики піддослідного молодняку необхідно застосовувати індексний метод оцінки.

Рівень продуктивності тварин, тобто кількість м'яса і сала, що отримується від свиней, в значній мірі залежить від екстер'єру та міцності конституції. Знання екстер'єру дозволяє виявити недоліки в тілобудові, які можуть вплинути на вихід продукції. Наявна у свиней вузькотілість, погано виражена задня третина тулуба вказують на низький вихід м'яса [5].

Відомо, що певне уявлення про розвиток тварини, її конституційні особливості, напрям і рівень продуктивності дає вивчення екстер'єрних особливостей, шляхом взяття промірів тіла і обрахування індексів тілобудови.

Метод індексів дозволяє більш повно і обґрунтовано охарактеризувати пропорції тіла тварини, з його допомогою легше встановити пропорційність в розвитку тварин та їх конституційні відмінності, ніж при використанні абсолютних показників промірів. Користуючись методом індексів, М.П. Чирвінський, О.О. Малігонов та ряд інших дослідників встановили дуже важливі закономірності в біології розвитку тварин [2].

Встановлено, що індекси будови тіла у тварин різних напрямів продуктивності не однакові. За допомогою індексів можна охарактеризувати гармонійність будови тіла, ступінь вираженості бажаного напрямку продуктивності і статевого диморфізму, а також особливості будови тіла тварин в окремі періоди життя [1].

Останнім часом все частіше використовують свиней великої білої породи зарубіжного походження для покращення племінних та продуктивних якостей свиней вітчизняної селекції. Так, ряд дослідників встановлювали доцільність використання та вплив на лінійні проміри тварин великої білої породи німецької, естонської, англійської селекції [3, 4, 5]. Було встановлено, що нащадки від кнурів німецької селекції мали більш довгий тулуб та добре виражений м'ясний тип. За індексом розтягнутості

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук С. Л.Войтенко.

тварини такого генотипу переважали тварин вітчизняної селекції на 1,4%, за індексом збитості - 5,4%, за індексом масивності - 7,4% [4].

Значно кращі, в порівнянні з вітчизняними генотипами, індекси м'ясності та розтягнутості спостерігалися у тварин з спадковою основою кнурів англійської селекції, тоді як підсвинки з часткою естонської крові за тілобудовою майже не відрізнялися від свиней вітчизняної селекції [3].

Отже, визначення промірів та індексів будови тіла тварин великої білої породи англійського, французького та українського походження слід вважати актуальним завданням, оскільки можливо побічно встановити зв'язок екстер'єру тварин з їх продуктивністю та добирати більш високопродуктивних для подальшого відтворення.

Мета досліджень полягає у визначенні індексів тілобудови ремонтних свинок великої білої породи, що одержані за поєднання свиноматок української селекції з кнурами українського, англійського та французького походження.

Матеріали і методика досліджень. Дослідження проводилися на ремонтних свинках великої білої породи різних генотипів: УВБ х УВБ (І група, контрольна); УВБ х ВБАП (ІІ група, дослідна), УВБ х ВБФП (ІІІ група, дослідна). В кожену групу було відібрано по 15 свинок, аналогів за віком та живою масою. Показники розвитку ремонтних свинок вивчали за лінійними промірами у восьмимісячному віці. Були взяті наступні проміри: довжина тіла, обхват грудей за лопатками, висота в холці, напівобхват заду, обхват п'ясті. Ці проміри були використані для визначення індексів будови тіла: розтягнутості, масивності, збитості, м'ясності. Одержані дані опрацьовані методами варіаційної статистики.

Результати досліджень та їх обговорення. За результатами досліджень встановлено, що кращими за індексом масивності були ремонтні свинки, одержані за кросування свиней великої білої породи українського та французького походження. Вони переважали тварин контрольної групи на 15,3% та ІІ дослідної - на 5,4%, що свідчить про кращий розвиток їх тулуба (табл. 1).

Вплив кнурів французького походження проявився у кращій збитості та більшій розтягнутості їх потомків, що свідчить про більшу масу тіла. Так, за індексом збитості тварини ІІІ дослідної групи переважали тварин контрольної групи на 5,7% та ІІ дослідної групи на 4%. Перевага ремонтних свинок із спадковою основою кнурів французької селекції за індексом розтягнутості становила 9% в порівнянні з контрольною та 1,7% з ІІ дослідною групами.

Найкращим індексом м'ясності характеризувалися тварини ІІ та ІІІ дослідних груп.

За індексом м'ясності ремонтні свинки ІІ дослідної групи перевищували на 15%, а ІІІ дослідної групи на 21,7% чистопородних свинок контрольної групи. Одержані результати вказують на те, що потомки кнурів французької та англійської селекції мають значно вищу ймовірність реалізації генетичного потенціалу м'ясних ознак у подальшому.

З метою поліпшення м'ясних ознак свиней великої білої породи різного походження найбільш доцільно добирати та залишати для відтворення ремонтних свинок, що мають кровність кнурів великої білої породи французького походження. Використання лише свиней великої білої породи українського походження у племінному стаді не забезпечить суттєвого удосконалення господарськи корисних ознак, оскільки вони характеризувалися найнижчими індексами будови тіла, у тому числі і м'ясності.

Таблиця 1. Індекси тілобудови піддослідних тварин, %

Групи	Індекси тілобудови			
	масивності	збитості	розтягнутості	м'ясності
I контрольна	170,5±1,68	96,9±1,23	176,3±2,62	41,0±0,45
II дослідна	186,5±2,34***	98,5±1,76	188,9±2,43**	47,2±0,74***
III дослідна	196,6±1,48***	102,4±1,25**	192,1±1,4***	49,9±0,57***

Примітка: **P>0,99; ***P>0,999.

Висновки та перспективи досліджень. Таким чином, об'єднання генотипів свиней великої білої породи українського та французького походження забезпечує ремонтним свинкам високий індекс м'ясності й розтягнутості, сприяє зміні пропорцій тілобудови їх потомків у напрямку покращення м'ясних форм.

Література

1. Башенко М. І. Оцінка корів за індексами будови тіла/ М. І. Башенко, Л. М. Хмельничий// Вісник Сумського національного аграрного університету: науково-методичний журнал. – 2003. - № 12. – С. 14-19.
2. Борисенко Е. Я. Разведение сельскохозяйственных животных/ Е. Я. Борисенко. – М.: Колос, 1967. – 462с.
3. Ващенко П. А. Вивчити внутріпородні поєднання генотипів свиней великої білої породи вітчизняної та зарубіжної селекції на етапі закладки нових генеалогічних структур: автореферат дис. на здобуття вченого ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.01. «Розведення та селекція»/ Ващенко П. А. – Полтава, – 2005. – 18с.
4. Гребеник Г. Н. Продуктивность и некоторые биологические особенности свиней крупной белой породы украинской и немецкой селекции/ Г. Н. Гребеник, В. М. Нагаевич// Вісник аграрної науки причорномор'я. Спеціальний випуск 3 (17). – Миколаїв, 2002. – С. 110-113.
5. Сусол Р. Л. Екстер'єрні особливості і скоростиглість молодняку свиней від поєднання генотипів різного напрямку селекції / Р. Л. Сусол // Вісник Сумського національного аграрного університету. - Суми, 2003. - Вип.6. -С. 199-203.

Summary

Indexes of constitution replacement gilts of different genotypes / Karunna T.

The article deals with comparative description of the structure indexes of body replacement gilts of different genotypes. On the basis of the studies found that the association of genotypes of pigs large white rocks of the Ukrainian and French origin provides better performance index figure, which enables you to recommend them for use inbreeding farms in order to improve the desired performance characteristics.

Key words: replacement gilts, genotypes, index constitution.